

ԵԿԵՂԵՑԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՏՕՆԵՆՔԻ ԼՈՒՍԱՌՈՐԻԶԻ
ՏՕՆԸ ՄԵԾ ՊԱՀՔԻՆ

Հայց. Եկեղեցին, այս տարի, Շարաթ, Մարտ 28-ին կը տօնէ Գրիգոր Լուսաւորիչի Ոոր Վիրապ մտնելու յիշատակը: Գրիգոր, իբրեւ բրիտանոնեայ, Հայոց Տրդատ Թագաւորին հրամանին անսպում հեթանոս չատուածներու կուռքերուն դռհ եւ պաշտամունք մատուցած չըլլալուն համար, ենթարկուեցաւ անյուր չարչարանքներու: Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ 15 տեսակ չարչարանքներ հրամայուեցաւ Տրդատի կողմէ, որոնցմէ ամէնէն վերջինը Գրիգորի Ոոր Վիրապ ձգուիլն էր: Անասունի տեղ զննելով աղէ քարեր՝ կրել տուին Ս. Գրիգորի. մէկ ոտքէն կախելով աղը ծխեցին քիթին տակ: Տաք մոխիրներով տիկի մը մէջ զննելով երեք օրեր պահեցին շնահեղձ ընելու նպատակաւ: Ոտքերուն տակ զամբ դամեցին եւ բռնադատեցին որ պտտի արիւնը հոսեցնելով գետինը: Փշէ թելերուն վրայ՝ նետեցին եւ ծեծեցին զինքը եւ ամէնէն ետք, երբ իմացան որ Գրիգորի հայրը՝ Անակ, սպաննած է Տրդատ Թագաւորի հայրը՝ Ոռսրով Թագաւոր, խորհեցան տալ մեծագոյն պատիժը եւ նետեցին Ոոր Վիրապը, ուր թաց էր եւ կանաչ օձեր կային: Այն որ հոն նետուէր, խկոյն կը մեռնէր: Այսպէսով ուղեցին զրկել չեանքի արեւի յոյսէն զինք. որ ամբողջ Հայ ազգին լուսաւորելու պատճառ պիտի ըլլար:

Հայց. Եկեղեցին, մէկէ աւելի տօներ հաստատած է ցոյց տալու համար Հայ ժողովուրդին անհուն յարգանքն ու պատիւը հանդէպ Ս. Լուսաւորիչի - Եյն ի Վիրապէն, Գիտ Նշխարաց, էջմիածնի Տօն: Բայց այս տօնը, Մուտն ի Վիրապն, իմաստուն կարգադրութեամբ մը, մեր եկեղեցւոյ Հայրերը նշանակած են Մեծ Պահարի մէջ, վեցերորդ Կիրակիի (Գալստեան) նախորդող Շարաթ օրը: Մեծ Պահարը ըլլալով ապաշխարութեան եւ հաւատքի զօրացման չրջան մը, մեր Հայրերը, յիշատակել տալով Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի չարչարանքներն ու անոր մուտն ի Ոոր Վիրապ, կը հրաւիրեն մեզ

օրինակ առնել Ս. Լուսաւորիչի հաւատքէն եւ զօրացնել մեր հաւատքը: Սուրբ հակառակ բազում չարչարանքներու զիմացաւ իր Քրիստոսի հաւատքին շնորհիւ եւ դարձուց Հայաստանը ի յոյս Քրիստոնէութեան:

Ս. Գրիգոր հաստատեց եկեղեցին Հայաստանի մէջ տմուր այս հաւատքին վրայ եւ այդ հաւատքով հաստատուած եկեղեցիի միջոցաւ է որ պահուած է Հայ լեզուն, զիրը, գրականութիւնն ու արուեստը, մշակոյթն ու գիտութիւնը անցեալի մասին, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ Հայ ժողովուրդը՝ ինքը, զարերու ընթացքին: Լուսաւորիչի այս հաւատքին վրայ կերտուած այս եկեղեցին եղաւ փրկութեան տապանը Հայ ժողովուրդին, եւ պահեց զինք զարերու բերած ջրհեղեղներու դէմ: Անոր հաւատքին շնորհիւ է որ բացուեցաւ լուսնդէն համբայ մը Հայոց աշխարհէն դէպի երկինք երկարաձգուող ուրկէ իջաւ Ինք, Միաձինր եւ հաստատեց Իր Եկեղեցին - էջ - միաձինր:

Հետաքրքրական է նաեւ որ Հայց. Եկեղեցին այս տօնը կապած է Մեծ Պահարի Գալստեան Կիրակիին հետ: Քրիստոսի Երկրորդ Գալստեան յիշատակումով կը յիշեցնէ հաւատացեալներուն իմ, Քրիստոս պիտի դայ եւ դատէ մեզ: Եթէ հաւատք ունենանք եւ Լուսաւորիչի հաւատքը, այն տօնն պիտի կրնանք փրկուիլ հոգիով եւ ժառանգենք Աստուծոյ արքայութիւնը:

Ահա թէ ինչու Գրիգոր Լուսաւորիչի այս տօնը կարգադրուած է որ հանդիպի Մեծ Պահարի մէջ:

Վերատպուած

Մարտ 1963 «Նարեկ» թերթիկէն